

Läsning av barnlitteratur i samtidens F-3-klassrum

Skolår F-3, svenska

Nyckelord: samtida F-3-klassrum,
läsundervisning, barnlitteratur, digitalisering

Jennie Berg, doktorand, HLK

Delstudien som presenteras ingår i ett avhandlingsprojekt om lärares läsundervisning i samtida F-3-klassrum utifrån barnlitteratur med tryckta och digitala resurser. Den bygger på lärarstudenters observationer av läsundervisning i 37 F-3-klassrum under en skoldag samt intervjuer med 75 elever.

Studien svarar mot behovet av ytterligare kunskap om lärares läsundervisning med barnlitteratur i det samtida F-3-klassrummet utifrån de förändrade förutsättningar för läsning av barnlitteratur som digitalt läsande och digitalt lyssnade möjliggör (Hermansson & Olin-Scheller, 2022), elevers förändrade läsvanor (Statens medieråd, 2021) och det avgörande behovet av en hållbar läsförmåga.

Studien syftar till att bidra med kunskap om läsundervisning där barnlitteratur används och där tryckta och digitala resurser ingår, samt bidra med kunskap om vilken läsning som framträder i dessa praktiker. De centrala frågorna är:

- Vilka aktiviteter kopplat till barnlitteratur kan identifieras?
- Vilka möjligheter för läsning av barnlitteratur framkommer?

Studien avser bidra med möjliga infallsvinklar inför kommande delstudier i avhandlingsprojektet.

De teoretiska utgångspunkterna är att lärares kommunikation och organisation av undervisning har betydelse för elevers möjligheter till interaktion (Alexander, 2008), och behöver tas i beaktande i klassrumspraktiker med barnlitteratur för att möjliggöra utveckling av elevers läsförmåga. Dessa klassrumspraktiker med olika medierande resurser, tryckta som digitala, är situerade där det sociala samspelet betonas (Barton, 1994; Säljö, 2014). Praktiker med barnlitteratur bör vidare inkludera aktiviteter som möjliggör olika dimensioner av läsning som leder till en alltmer automatiserad avkodning, dimensioner av öppet utforskande samt textrörlighet och tolkning (Schmidt, 2021).

Det empiriska materialet bestående av lärarstudenters observationsunderlag och transkriberade intervjuer, har begränsats till aktiviteter med barnlitteratur med tryckta och/eller digitala resurser, vilket analyserades med hjälp av tematisk innehållsanalys.

Analysen av studenternas insamlade material visar att lärares frågor och därigenom den interaktion och dialog om litteraturens innehåll i högläsningen, möjliggör läspraktiker såsom upplevelsebaserad och reflekterande läsning. Tryckta böcker med dokumentkamera samt e-böcker har potential att stötta sådana läspraktiker. I de aktiviteter som inkluderar elevers

enskilda läsning och lyssnande på barnlitteratur med e-bok tenderar de didaktiska valen att överlämnas till eleverna, vilket pekar på vikten av lärares medvetna reflektion över motiv och användning i sin läsundervisning för elevers fortsatta läsutveckling.

Referenser

Alexander, R. (2008). *Essays on pedagogy*. Routledge.

Barton, D. (2007). *Literacy: an introduction to the ecology of written language* (2. Uppl.). Blackwell.

Hermansson, C. & Olin-Scheller, C. (2022) Across textual landscapes: The role of affect during digital reading encounters. *Children's Literature in Education*, 53(3), 327–342.
<https://doi.org/10.1007/s10583-022-09502-y>

Schmidt, C. (2021). Kulturakuten som en praktikgemenskap kring barnlitteratur: ”Här kommer vi rakt in tillsammans! *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 26(4), 81–99.
<https://doi.org/10.15626/pfs26.04.04>

Statens medieråd (2021). *Ungar och medier*.

https://www.statensmedierad.se/download/18.57e3b0a17a75fbf0654916e/1632377641632/Ungar%20och%20medier%202021_anpassad.pdf

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv* (3. uppl.). Studentlitteratur.